คำวิเศษณ์คนนคร

อักษร ฉ ฉิ่ง

จวน ชูส่งแสง – เรียบเรียง

ความหมายของ *คำวิเศษณ์*

พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ เปรียญ) เขียนไว้ว่า

"คำวิเศษณ์ คือคำจำพวกที่ใช้ประกอบคำอื่น ให้มีเนื้อความแปลกออกไป ได้แก่คำว่า ดี ชั่ว ขาว ดำ ต่ำ สูง เร็ว ช้า กว้าง ยาว ร้อน เย็น แบน กลม ขม หวาน ดัง ค่อย เหม็น หอม เป็นต้น คำวิเศษณ์ที่ใช้ประกอบนาม เช่น ม้าเร็ว ประกอบสรรพนาม เช่น ใครบ้าง ประกอบกริยา เช่น เดินช้า ประกอบวิเศษณ์ด้วยกัน เช่น เร็วมาก คำวิเศษณ์ทำหน้าที่เป็นอกรรมกริยา เช่น เขาโง่ เขาจักดีต่อไป

เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา บทบาทของท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำรายการวิทยุภาษาไทยถิ่น ๓ ภาค และพจนานุกรมภาษาไทยถิ่น ๓ ภาค ฉบับราชบัณฑิตยสภา ในโครงการรู้รัก ภาษาไทย ครั้งที่ ๓ ภาคใต้ วันเสาร์ที่ ๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๙, ณ โรงแรมเดอะทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปไว้ว่า

คำวิเศษณ์ ประเภทคำวิเศษณ์แยกคำศัพท์เป็นหมวดได้ ๑๐ หมวด ดังนี้

๑. คำที่ใช้บอกเวลา คำที่ใช้บอกช่วงเวลาในแต่ละวัน คำที่ใช้บอกวัน เดือน ปี และคำบอกระยะเวลาหรือประมาณเวลา

๒. คำบอกจำนวน ปริมาณ และน้ำหนัก

๓. คำบอกรสและรสชาติ

๔. คำบอกสี

๕. คำบอกกลิ่น

๖. คำบอกลักษณะ

๗. คำบอกขนาด

๘. คำบอกกำหนดหรือชี้เฉพาะ

๙. คำขยายที่บอกลักษณะของกริยา

๑๐. คำขยายที่บอกลักษณะของวิเศษณ์

คนนครมีคำวิเศษณ์วิเศษจริงๆ ลองฟังดู

อีหลกฉกแฉ็ก - เล็กน้อย นิดหน่อย

ฉ็อกหม็อก - สกปรก

ฉีกตาแกรก - เช้าตรู่มากๆ

เฉ้งวับ - โจรลักของเฉ้งวับ (โจรขโมยของหมดเลย)

เข้าถึงแฉง - เข้าถึงที่สุด

ในอักษร ฉ.ฉิ่ง มีความวิเศษณ์ มากมาย ดังต่อไปนี้

ฉกแฉ็ก เบ็ดเตล็ด เล็กน้อย นิดหน่อย เฉอะแฉะ
เช่น อีหลกฉกแฉ็ก : ของเล็กน้อย

ฉวบ เสียงดังเช่นนั้น เช่น แทงเข้าดังฉวบ

ฉอก เถิก เว้า แหว่ง (ใช้กับลักษณะของผม)
เช่น คนหัวฉอก : คนผมเว้าผมแหว่ง

ฉ็อกหม็อก สกปรก
เช่น ไม่อาบน้ำอยู่ฉ็อกหม็อกจัง : ไม่อาบน้ำอยู่สกปรกมาก

ฉ็อง กลิ่นรุนแรง
เช่น หมินฉ็องเยี่ยว : เหม็นกลิ่นปัสสาวะ

ฉอดแฉด ช่างพูด (มักใช้กับเด็ก)
เช่น ลูกสาวเมคุยฉอดแฉดเชียวนะ : ลูกสาวของเมช่างพูดเชียวนะ

ฉอน กระจุยกระจาย , กระฉ่อน

เช่น มีคนเข้าห้องข้าวของฉอนแหม็ดแล้ว : มีคนเข้าห้องทำให้ของกระจุยกระจายหมดแล้ว

ฉะหลากา เสนียดจัญไร

เช่น ให้พระสวดขับไล่ฉะหลากาไปที : ให้พระสวดเสนียดจัญไรออกไปเสียที

ฉัง กองสูงขึ้น เช่น พร้าวกองฉัง : มะพร้าวกองสูง

ฉั้ง เข้าที เช่น พูดเข้าฉั้ง : พูดเข้าที

ฉับ พอเหมาะ เช่น เข้ากันฉับ : เข้ากันพอเหมาะ

เสียงดังเช่นนั้น เช่น เสียงฟันหยวกดังฉับ

ฉับฉึง เริ่มต้น

เช่น เรื่องกินผมขอฉับฉึง : เรื่องกินผมขอเริ่มต้น ฉับถึง ก็ว่า

ฉับเผลง กะโผลกกะเผลก

เช่น ไตรเดินเดินฉับเผลง : ทำไมคุณเดินกะโผลกกะเผลก

ฉับพลึง เขยก

เช่น หนามแทงเดินฉับพลึงแล้วเหน : หนามแทงทำให้เดินเขยกเสียแล้ว

ฉา เสียงดังเช่นนั้น

เช่น ฝนตกข้างเหนือโตนเห้อมันลงมาฉาฉา (กลอนโนรา)

อย่าประกบเร่ คบเพื่อนดูโวเวเล่นแม่ฉา (สุภาษิตสอนหญิงสำนวนปักษ์ใต้)

ฉากหัว คำด่าของผู้หญิง มักใช้ด่าผู้ชายว่า "อ้ายฉากหัว"

ฉางหลาง แผ่ไม่เป็นระเบียบ เช่น นอนฉางหลาง

เช่น แลโหนโลกใดนอนฉางหลาง – ดูนั่นลูกใครนอนไม่เรียบร้อยเลย

ฉางหวาง ไม่ประจวบเหมาะ ไม่สบโอกาส

เช่น เที่ยวฉางหวางไม่ได้กินข้าวสักที : เที่ยวไปไม่สบโอกาสยังไม่ได้รับประทานอาหารเลย

ฉ่าฉาว เกรียวกราว เสื่องลือ อื้ออึง

เช่น โหมนั้นสังสรรค์กันฉ่าฉาว : พวกนั้นสังสรรค์กันเสียงอื้ออึง

ฉ่าน คำขานรับ หมายถึง ครับ หรือ ขอรับ

เช่น "เดินพึ่งมาเหอ" พยาบาลถามว่า คุณเพิ่งมาหรือ

"ฉ่าน" (ครับ) คนไข้ตอบ

ฉาบ เกือบ เฉียด เช่น ฉาบตาย : เกือบตาย เช่น รถฉาบชนเรา – รถเฉียดชนเรา

ฉาย เดินกรายไปมา เช่น เดินฉายไปมา : เดินผ่านไปผ่านมา

เกือบ จวน หวุดหวิด เช่น รถฉายชนฉานกะเดียว : รถเกือบชนฉันเมื่อสักครู่

ฉายา กระบิดกระบวน เช่น ทำฉายา : ทำกระบิดกระบวน

ฉาว ดังอื้ออึง เกรียวกราว

เช่น เกิดไหรขึ้นในหอประชุมเสียงฉาว : เกิดอะไรขึ้นในหอประชุมเสียงอื้ออึง

ฉาวเม่ ดังลั่น เช่น แด็กห้องไหนคุยกันฉาวเม่ : เด็กนักเรียนห้องไหนคุยกันดังลั่น

ฉ่ำ อิ่มเอม ชุ่มฉ่ำ เด็ดจริงๆ เหมาะเหม็ง

เช่น ฝนตกฉ่ำเลยแรกวา : ฝนตกชุ่มฉ่ำเลยเมื่อวานนี้

ฉ่าวโฉ้ เหม็นคาว อาจใช้กับเรื่องไม่ดี เทียบได้กับคำว่า ฉาวโฉ่

เช่น ผอ.มีเรื่องฉ่าวโฉ้กับแด็กม.ห้าล่าว : ผู้อำนวยการมีเรื่องไม่ดีกับเด็กม.ห้าอีกแล้ว

ฉ่ำฉ้ำ ฉ้ำเฉื่อย

คุ้มดีคุ้มร้าย

เช่น หวันฉ่ายอากาศมันฉ่ำฉ้ำปรือโฉ้ : ตอนบ่ายอากาศมันคุ้มดีคุ้มร้าย ไม่รู้เป็นไง

ฉิ้งฉาย อะลุ้มอล่วย ออมชอม ขอไปที

เช่น เข้าใจผิดกันหิดนึงฉิ้งฉายกันนะ : เข้าใจผิดกันหน่อยหนึ่งออมชอมกันนะ

ช่างขี้คร้านทำงานฉิ้งฉาย : ช่างขี้เกียจทำงานแบบขอไปที

ฉิด นิด เล็กน้อย เช่น เรื่องฉิดเดียวอย่าโกรธกันเหวอ : เรื่องเล็กน้อยอย่าโกรธกันเลย

ฉิ้ม จิ้มลิ้ม อิ่มเอิบ สวยไม่สร่าง

เช่น โลกสาวใคหน้าตาฉิ้มจ้าน : ลูกสาวใครหน้าตาอิ่มเอิบมาก

ฉิว เร็ว เช่น เรือลำนั้นพอมีสาวนั่งท้ายแล่นฉิวเลยนะ : เรือลำนั้นพอมีผู้หญิงนั่งท้ายแล่นเร็วเลยนะ

ฉิ้วฉิ้ว เสียงร้องเยาะให้ได้อาย พร้อมด้วยใช้นิ้วชี้สะกิดแก้มตัวเอง

เช่น พอทีอย่าฉิ้วฉิ้วเพื่อนล่าว : พอทีอย่าเยาะให้เพื่อนอายอีกเลย

ฉิวเฉียด เกือบ หวิด เช่น รถไฟแล่นตัดหน้าเขาไปฉิวเฉียด : รถไฟแล่นตัดหน้าเขาไปหวุดหวิด

ฉี้ เสียงดังเช่นนั้น (เสียงของที่ทอดในน้ำมัน)

เช่น แม่ทอดหนมดีซ้ำดังนี้ : แม่ทอดขนมดีซ้ำเสียงดังฉี้ๆ

ฉีกหู ดื้อดึง ทะลึ่ง นอกรีตนอกรอย เสือก เช่น

เณรเหรินชอบแหลงฉีกหูอยู่โหย – เณรจำเริญชอบพูดทะลึ่งอยู่เสมอ

ฉีกเหือก นอกคอก ทำนอกเรื่อง นอกครู

เช่น อย่าทำไหรฉีกเหือกหนาน เดียวครูอี้ตีวาน - อย่าทำอะไรนอกครูนะ เดี๋ยวครูจะตีกัน

ฉีกตาแกรก เช้าตรู่มากๆ เช่น ฉีกตาแกรกอี้กินแล้ว ไม่ทำไหรที : เช้าตรู่มากๆจะกินแล้ว ยังไม่ทำอะไรเลย

ฉีกหมอก เช้าตรู่มาก

เช่น ครูไหวมาฉีกหมอกโหย : ครูไสวมาตั้งแต่เช้าตรู่เสมอ (มีความหมายเหมือน หัวหมอก)

ฉึ้ง เสียงดังเช่นนั้น เช่น เสียงมีดปักดังฉึ้ง

ฉุกฉิก ขลุกขลิก ใช้กับแกง เช่น แกงฉุกฉิก : แกงฉู่ฉี

ฉุกเฉิน ชุลมุนวุ่นวาย ปั่นป่วน

เช่น สีนามิมาฉุกเฉินแรงหวาเพื่อน : คลื่นสึนามิมาทำให้เกิดชุลมุนวุ่นวายแรงกว่าคลื่นอื่นๆ

ฉุง ฉุน คลุ้ง เช่น ปลาเค็มหมินฉุง : ปลาเค็มเหม็นคลุ้ง

ฉุงฉิง ใจคอหงุดหงิด

เช่น แรกวาไม่รู้ปรือใจฉุงฉิงจัง : เมื่อวานไม่รู้เป็นอย่างไรใจคอหงุดหงิดมาก

ฉุ้งฉิ้ง เสียงกระหนุงกระหนิง

เช่น บ่าวสาวคู่นั้นนั่งคุยกันฉุ้งฉิ้ง : ชายหญิงคู่นั้นนั่งคุยกันกระหนุงกระหนิง

ฉุดหลาด ทะมัดทะแมง เช่น บาวนั้นเดินฉุดหลาด : ผู้ชายคนนั้นเดินทะมัดทะแมง

ฉุน แรง กล้า ใช้กับกลิ่น และรส

เช่น แมงดาตัวนี้ฉุนจัง : แมงดาตัวนี้กลิ่นแรงมาก

ได้กลิ่นแมงดานามาฉุนฉุน – ได้กลิ่นแมงดานามาแรงมาก

ฉุบฉิบ กระดุบกระดิบ เช่น ปูลอกคราบนอนฉุบฉิบอยูเหน : ปูลอกคราบนอนกระดุบกระดิบอยู่นี่

ฉุย คำประกอบเพื่อแสดงคุณสมบัติของกลิ่นหอมหรือเหม็น เช่น หอมฉุย เหม็นฉุย

แป้งยี่ห้อไหรหอมฉุย : แป้งยี่ห้ออะไรกลิ่นหอมฉุย

ใคเยี่ยวทุงนี่หมินฉุย – ใครปัสสาวะตรงนี้กลิ่นเหม็นฉุย

ฉุ้ยวุ่นฉ้ายว่าย

อีลุ่ยฉุยแฉก สุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย

เช่น ตามใจลูกจนทำให้ฉุ้ยวุ่นฉ้ายว่าย : ตามใจลูกจนทำให้ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย

ฉู้ , โฉ้ ใช้ประกอบคำอื่น แสดงความไม่มั่นใจ ฉงน ไม่รู้

ใครฉู้ : ใครไม่รู้ ปรือฉู้ : เป็นอะไรไม่รู้

ไปไหนฉู้ : ไปไหนไม่รู้ ไหรโฉ้ : อะไรก็ไม่รู้

ฉูฉู เสียงดัง เช่น อยาฉูฉูถ้ากู้อิยิงนก : อย่าทำเสียงดังกูจะยิงนก

ฉูด อาการที่พุ่งหรือไปโดยเร็ว กระเด็น กระจัดกระจาย

เช่น พวกสูแม่จ้าน เดียวกูยิกฉูด : พวกเจ้าเอะอะประเดี๋ยวไล่ตะเพิดไปหมด

เบอร์นั้นฉูดบาสแม่นคาด : เบอร์นั้นปล่อยลูกบาสเกตบอลลงห่วงแม่นมาก

เฉ , เฉไฉ เถลไถล ไม่ตรง เอนเอียง เป๋ เช่น เที่ยวเฉ : เที่ยวเถลไถล

ขาเฉ : ขาเป๋

เฉโก ฉลาดแกมโกง ตลบตะแลง

เช่น คนเฉโกไม่อยากแหลงด้วย : คนฉลาดแกมโกงไม่อยากพูดด้วย

เฉ้ง หมดจด เกลี้ยง

เช่น แรกวา ขายยางได้ไปเฉ้งเหน้เลย : เมื่อวาน ขายยางพาราได้ไปจ่ายหนี้หมดเกลี้ยงเลย

เฉ้งวับ สวยบาดตาบาดใจ หมดสิ้น

เช่น เฉ้งวับเลยนะโลกสาวใคร : สวยบาดตาบาดใจจริงนะลูกสาวใคร

โจรลักของเฉ้งวับ : โจรขโมยของหมดเลย

เฉิงฉิ้ม , เฉิดฉิม

สวยเฉิดฉาย เช่น แตงชุดนี้เฉิดฉิมจริงเว่อ : แต่งชุดนี้สวยเฉิดฉายจริงๆ

เฉิด สูงขึ้น เชิด งาม เชิดขึ้น เช่น เฉิดขึ้นเหลยถี : ยกให้สูงขึ้นอีก

เฉิม นอง เจิ่ง เกือบถึง ระดับ เช่น น้ำท่วมพอเฉิมๆอ่าง : น้ำท่วมพอปริ่มๆ อ่าง

เฉียง ทแยง เช่น ผ้าห่มพาดเฉียง : ผ้าห่มพาดทแยงบ่า

เฉื้อย ช้าๆ ไม่ว่องไว เฉื่อย บ้าๆบอๆ
เช่น วันนี้พันพรือเฉื้อยๆ : วันนี้เป็นไรไม่ว่องไวเลย
ไปถือไหรกับคนเฉื้อยๆเหลา : ไปถือสาอะไรกับคนบ้าๆบอๆเล่า

แฉ , แฉ้ อ้า ที่เปิดกว้างออกไป เสียงไล่สุนัข
เช่น แฉออกไปเหลย : เปิดกว้างออกไปอีก
มั้นทำผิดไหรมึ้งแฉให้ฉาด : มันทำผิดอะไร มึงเปิดเผยให้หมด
แฉ้ๆ อ้ายด่างออกไป : ส่งเสียงไล่อ้ายอ่างออกไป

แฉก แสก เรียกผมที่หวีเป็นแนวกลางศีรษะว่า ผมแฉก เช่น หวีผมตกแฉก : หวีผมแสก
ลัก หยัก ริ้ว เช่น ใบไม้ใบนี้มี ๓ แฉก

แฉ็ก ถึงที่สุด เช่น เข้าถึงแฉ็ก : เข้าถึงที่สุด
เอานิ้วแยงให้ถึงแฉ็ก - เอานิ้วสอดเข้าไปให้ถึงที่สุด

แฉง ถึงที่สุด เช่น ถึงแฉง : เข้าถึงที่สุด เข้าหมดเลย

แฉด , แฉ็ด , แฉว
เกือบ หวุดหวิด
เช่น เข่รถขึ้นควนน้ำมันแฉดแหม็ด : ขับรถขึ้นที่สูงน้ำมันเกือบหมด

แฉะ อ้า เปิดกว้างออกไป แผ่ออก เปียกชุ่ม เลอะเทอะ เสียงไล่สุนัข
เช่น เขาวัวแฉะ : เขาวัวแบะ
งานคืนที่เสฝนตกแฉะเลย : งานคืนที่สี่ฝนตกเปียกชุ่ม

โฉ , โฉโฉ ส่งเสียงดัง , เสียงดัง เช่น เตินอยาโฉถ้ะ : คุณอย่าส่งเสียงดังสิ
มึ้งอยาโฉโฉกูอี้ตกเบ็ด : มึงอย่าส่งเสียงดังกูจะตกปลา

โฉ้ คำใช้ประกอบคำอื่น แสดงความไม่มั่นใจ ฉงน
เช่น เสียงไหรโฉ้ฟังแล : เสียงอะไรฟังดูฉงน

โฉเก ฉลาดแกมโกง ตลบตะแลง
เช่น นักการเมืองโฉเก เลือกเข้าไปไตร : นักการเมืองฉลาดแกมโกง เลือกเข้าไปทำไม

โฉงเฉง กรายไปกรายมา เช่น มัวเดินโฉงเฉงได้ไหรมั้ง : มัวแต่เดินกรายไปกรายมาได้อะไรบ้าง

โฉ้งเฉ้ง ทำท่าหยิ่ง กรายไปกรายมา ทำเตะขา เช่น สาวนั้นท่าโฉ้งเฉ้งไม่หนอย : ผู้หญิงคนนั้นท่าหยิ่งมาก

โฉด โง่เขลาเบาปัญญา ชั่วช้า

เช่น ช่วยยิกคนโฉดไปให้พ้นๆ : ช่วยไล่คนชั่วช้าออกไปให้พ้นๆ

อ้ายคนโฉด ลักแตของเพื่อน : อ้ายคนชั่วช้า ขโมยแต่ของเพื่อน

ไฉไล เถลไถล

เช่น ไปให้ถึงโรงเรียนอยาเที่ยวไฉไลหนาน : ไปให้ถึงโรงเรียนอย่าเที่ยวเถลไถลไปไหนนะ

จะเห็นว่าคนนครมีคำวิเศษณ์ใช้มากมาย เป็นเอกลักษณ์ เป็นคำหลักของคนใต้โดยแท้.

หนังสืออ้างอิง

๑. พระยาอุปกิตศิลปะสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ เปรียญ) , หลักภาษาไทย (อักขรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์) ไทยวัฒนาพานิช จำกัด , กรุงเทพมหานคร ๒๕๒๔.

๒. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ; พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พ.ศ.๒๕๕๐ ฉบับเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, มูลนิธิร่วมพัฒนาภาคใต้และสถาบันทักษิณคดีศึกษา, ๒๕๕๑.

๓. สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ บทบาทของท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำรายการวิทยุภาษาไทยถิ่น ๓ ภาค และพจนานุกรมภาษาไทยถิ่น ๓ ภาค ฉบับราชบัณฑิตยสภา ในโครงการรู้ รัก ภาษาไทย ครั้งที่ ๓ ภาคใต้ วันเสาร์ที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ , ณ โรงแรมทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช, ๒๕๕๙.

จวน ชูส่งแสง. (2559, ธันวาคม). คำวิเศษณ์คนนครอักษร ฉ ฉิ่ง. *สารนครศรีธรรมราช*, 46(12), 54-60.